

Joyful ondernemen

*Een persoonlijk verhaal van een creatieve
ondernemster*

Sentini Grunberg

Ontwerp omslag: Studio Odilo Girod
Ontwerp binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 94 6298 503 2
e-ISBN 978 90 4853 597 2 (pdf)
e-ISBN 978 90 4853 598 9 (ePub)
NUR 770

Uitgeverij AUP is een imprint van Amsterdam University Press.

© S. Grunberg / Amsterdam University Press B.V., Amsterdam 2017

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding	9
Dromen	
1. Gepassioneerd zijn	17
2. Focussen	27
3. Ambitie hebben	35
Ontwikkelen	
4. Openstaan om te leren	45
5. Uit je comfortzone	59
6. Falen en opstaan	67
Communiceren	
7. Samenwerken	75
8. Netwerken	83
9. Zichtbaar zijn	93
Sprankelen	
10. Balans vinden	103
11. Je intuïtie volgen	111
12. Geïnspireerd zijn	117
Dankwoord	127

Voorwoord

Je wordt soms aangenaam verrast door het leven. Het kan zijn dat je de juiste *opportunity* tegenkomt, het huis dat precies bij je past en de baan waarvan je droomt. Maar soms word je ook verrast door iemand die je tegenkomt. Zo attendeerde een wederzijdse vriend mij op twee mensen die ik een keer zou moeten spreken. Eerlijkheidshalve was ik behoorlijk sceptisch, want ik heb regelmatig netwerkmeetings gehad die achteraf niet veel betekenden.

Elke ontmoeting heeft natuurlijk enige waarde, maar deze was bijzonder. Ik maakte kennis met Kenneth Fernald en zijn levenspartner Sentini Grunberg. Twee jonge, inspirerende mensen, die ik op het juiste moment in mijn leven tegenkwam. Het was 2016 en ik zat in een transitiefase. Sentini vertelde dat ze ook coachte en ik vroeg haar om een keer een gesprek te hebben. Dat ene gesprek heeft mijn leven veranderd. Mijn drive, die ik een tijdje kwijt was, kreeg ik terug en ik kreeg weer zin om te ondernemen. Deze jonge vrouw, die eigenlijk mijn dochter kon zijn, heeft iets aanstekelijks. Ze begon zelf met ondernemen tijdens haar studie en doet dat nog steeds. Ze is niet alleen een topcoach, maar ook een inspirerende spreker, een 'educator' en artiest! Een duizendpoot die jou ook het beste uit jezelf en je onderneming kan helpen halen.

In dit boek neemt ze je mee in haar filosofie van joyful ondernemen, een manier van ondernemen waarbij je gedreven door je passie je dromen kunt verwezenlijken zoals Sentini dat gedaan heeft en nog steeds doet.

Jörgen Raymann

Inleiding

Dankjewel voor het openslaan van dit boek. We leven in een tijd waarin aandacht schaars is, want met onder andere de vele apps op onze smartphones zijn er genoeg manieren om informatie tot je te nemen. Een boek behoort steeds minder tot deze keuzes. Extra fijn dus dat je dit boek leest.

Joyful ondernemen heb ik geschreven vanuit mijn eigen ervaringen als ondernemer. Ik onderneem nu tien jaar en startte toen ik 19 was met mijn eerste bedrijf. Na een decennium vind ik het een mooi moment om een boek te schrijven. Om jonge mensen te inspireren en een boost te geven in hun ondernemerschap. Sta je op het punt om je eigen onderneming te starten of wil je dit wellicht in de (verre) toekomst? Dan hoef je niet aan het stereotype beeld van een ondernemer te voldoen. Je hoeft niet een bepaalde leeftijd te hebben om te starten met ondernemen en je hoeft ook niet pas te starten met ondernemen nadat je werkervaring hebt opgedaan. Het mág wel. Het is natuurlijk je eigen keuze. Werkervaring opdoen kan misschien nodig zijn voor de branche waarin je actief wilt zijn. Maar in vele gevallen kun je gewoon beginnen, hoe jong of onervaren je ook bent!

Er zijn veel boeken over ondernemerschap geschreven, zowel in het Nederlands als in andere talen: van (auto)biografieën van ondernemers tot aan stappenplannen voor succesvol ondernemerschap. Dit boek is anders. Dit gaat over de mindset om met positieve energie te ondernemen: joyful ondernemen is een levensstijl die mogelijk maakt dat je kunt genieten van ondernemen met alle hoogte- en dieptepunten die het met zich meebrengt. Veel ondernemers en ondernemende personen zijn heel erg gefocust op

hun einddoel. Dat is op zich goed, omdat het je de motivatie geeft om door te zetten. Alleen wordt de reis wel véél minder leuk als jij denkt dat alleen het bereiken van je doelen en het realiseren van je dromen jou gelukkig kan maken, en als je de reis ernaartoe het liefst zou overslaan. Dan ben je aan het 'lijden' onderweg naar het realiseren van je mooie droom. En die droom kan van alles zijn:

- Je wilt het verschil maken met je onderneming
- Je wilt er een luxe levensstijl op nahouden
- Je wilt veel geld verdienen
- Je wilt je familie en vrienden alles kunnen bieden
- Je wilt vrij zijn
- Je wilt gepassioneerd leven
- Je wilt gelukkig zijn

Wat jouw onderliggende motivatie ook is, dit zijn allemaal eindresultaten die voortkomen uit de stappen die je neemt. Een reis die je maakt. Om écht langdurig te kunnen genieten van het bereiken van je resultaat is het ook belangrijk dat je kunt genieten van de reis ernaartoe. Want uiteindelijk maakt het resultaat ook weer onderdeel uit van diezelfde reis!

Om het even aan je te demonstreren: heb jij vroeger weleens jezelf een doel gesteld dat heel groot en ver weg leek, maar dat je inmiddels hebt bereikt? Bijvoorbeeld een diploma dat je hebt behaald of een vakantiebestemming waar je graag naartoe wilde? Wat het ook was, je voelde waarschijnlijk een gevoel van vreugde toen je het bereikte. Maar dit gevoel duurde veel korter dan je had gehoopt, toch? Waarom is dat? Nou, er zijn altijd weer nieuwe wensen en doelen die je jezelf kunt stellen. Zowel als ondernemer als in je privéleven doe je nieuwe ervaringen op, kom je

nieuwe mensen tegen, kortom: je groeit! Dat hoort bij onze menselijke overlevingsdrift; het gevoel dat we vooruitgang boeken, maakt ons gelukkig. En wat is een betere manier om vooruitgang te boeken dan steeds weer nieuwe wensen, dromen en doelen?

Wat is ondernemen?

Er zijn veel vormen van ondernemerschap: van de bakker om de hoek of een innovatieve elektrische autoproducent tot aan de webshop die vanuit huis wordt gerund. Allemaal hebben ze meerdere dingen gemeen, want ondernemerschap bestaat volgens mij uit drie stappen:

- Iets initiëren of creëren.
- Het omzetten in de praktijk middels actie.
- Risico nemen (wat inhoudt dat je ook kunt falen).

Ondernemen is geen doel op zich. Het is een middel, je levert met jouw producten of diensten een oplossing voor een probleem van je klant. In ruil hiervoor krijg je een vergoeding en streef je naar winst. Ondernemers zijn proactief, denken creatief en verzamelen de juiste mensen en economische middelen om hun ideeën in de praktijk te brengen. Je neemt risico als ondernemer en de kans op falen is erg groot.

Iedere ondernemer heeft vele leermomenten, de vraag is: hoe blijf je positief en gemotiveerd terwijl er van alles niet lukt, hoe zorg je dat je dan toch weer vrolijk doorzet? ‘Hard voor weinig, nooit chagrijnig’, is wat een vriend van mij, die ook onderneemt, vaak zegt. Het voordeel van ondernemer zijn, is dat jij je eigen richting bepaalt en daardoor een gevoel van vrijheid ervaart. Maar er is een keerzijde. Een

ondernemer kan meerdere zorgen hebben: kom ik wel rond deze maand? Kan ik mijn personeel betalen? Wat als deze nieuwe dienst die ik introduceer (waar veel tijd en geld in zit) mislukt? Wat als de goede reputatie die we tot nu toe hebben opgebouwd geschaad wordt? Om te ondernemen dien je eigenlijk een beetje 'gek' te zijn, een blijde eikel, een vrolijke miep. Iemand die te allen tijde optimistisch blijft, kansen ziet, en tegelijkertijd ook realistisch is en weet welke problemen opgelost dienen te worden in de markt of in je bedrijf. Joyful ondernemen is een combinatie tussen blij en vrolijk vliegen met je intuïtie, en tegelijkertijd je ratio gebruiken om de gevaren te ontduiken. Joyful ondernemen gaat vooral om bewust genieten van je ondernemersreis, ook al zit het soms tegen.

Waarom joyful?

Joyful betekent: vreugdevol, opgetogen, opgewekt, vrolijk. Dit is ook het beeld dat men vaak van ondernemers heeft: mensen die succesvol en gelukkig zijn. Het succes wordt breed uitgemeten, maar in werkelijkheid moet je wel erg optimistisch zijn, want je loopt tegen veel deuren op en je hoort veel *nee's* voordat je die ene zeer gewenste *ja* krijgt.

Joyful ondernemen maakt een levensstijl mogelijk waarmee ik mijn creativiteit kan uiten en mijn passie kan volgen. Als je net als ik een erg ambitieus persoon bent, wil jij je ondernemersdoelen waarschijnlijk liever gisteren dan morgen bereiken. Het kan allemaal niet snel genoeg gaan. Als je dan ook nog eens multi-gepassioneerd bent, waarover ik in hoofdstuk 2 meer zal vertellen, is het vinden van de juiste focus een hele klus. Alles is 'leuk' om te doen en je hebt voor veel dingen talent. Hoe kun je genieten van iedere stap,

ook al is het hard werken en lijken je ondernemersdromen ver weg? Hiermee hoop ik je te helpen: mijn doel met dit boek is om je te inspireren en je een boost te geven in jouw ondernemerschap.

Persoonlijke ontwikkeling

Voor de ondernemer zelf zie ik ondernemerschap als middel voor persoonlijke ontwikkeling. Je moet om kunnen gaan met veel verschillende elementen: van het bedienen van je klanten tot aan het vinden van de juiste teamleden, financiën, (online) marketing, kansen herkennen, noem maar op. Je dient dus een aantal vaardigheden en karaktereigenschappen te ontwikkelen, waaronder een positieve mindset, veerkracht en doorzettingsvermogen. In dit boek deel ik mijn ondernemerservaring met je aan de hand van persoonlijke anekdotes. Daarnaast haal ik ook ervaringen aan van ondernemers die mij inspireren, en ik geef praktische tips die je direct kunt toepassen. In dit boek zul je hier en daar zien dat ik Engelse woorden gebruik. Zowel mijn studie als de vele seminars die ik volgde en boeken die ik lees, zijn in het Engels. Daarnaast is de Engelse taal, door de digitalisatie en de opkomst van het online ondernemen, onvermijdelijk geworden. Ik heb *Joyful ondernemen* als titel van dit boek gekozen vanwege de Engels-Nederlandse combinatie. Behalve dat ik het mooi vind, heeft deze keuze te maken met onze steeds kleiner wordende wereld, ofwel globalisering. Ondernemen heeft in Nederland een sterk internationaal karakter. Tegenwoordig hoeft je geen multinational meer te zijn om internationaal te ondernemen. Een mini-multinational kan tegenwoordig gerund worden vanachter je laptop, tablet of smartphone.

Joyful ondernemen is bestemd voor *the next generation of entrepreneurs*: jongvolwassenen die zich aan het oriënteren zijn op het ondernemerschap. Ook zzp'ers en ondernemers die al langer actief zijn kunnen inspiratie uit dit boek halen. Ben jij ambitieus? En merk je dat je veelal gefocust bent op het bereiken van doelen en het najagen van dromen, maar onvoldoende geniet van de weg ernaartoe? In de komende twaalf hoofdstukken gaan we:

- Dromen
- Ontwikkelen
- Communiceren
- Sprankelen

Je ondernemersreis begint met een droom: je hebt passie, bent gefocust op waar je naartoe wilt en je hebt ambitie. Als je vervolgens weet waar je voor gaat dan is je ontwikkeling de volgende stap. Je staat ervoor open om nieuwe dingen te leren, stapt uit je comfortzone, en falen en weer opstaan hoort ook bij het leerproces! Maar ondernemen doe je nooit helemaal alleen. Je communiceert met mensen met wie je samenwerkt, je gaat netwerken en jezelf (online) profileren zodat je meer klanten kunt bereiken. In balans zijn, je intuïtie volgen en inspiratie opdoen zijn de basis om te sprankelen. *Joyful ondernemen*: een levensstijl waarmee jij je passie kunt volgen en jezelf persoonlijk ontwikkelt.